

Nieuw opslagterrein bomen en nieuwe infrastructuur boomkwekerij Ebben, Repelsvoort Beers

Reactie op QuickScan flora en fauna BNL advies

Rapport opgesteld door Stichting
Das&Boom in opdracht van de
Milieuvereniging Land van Cuijk
Beek-Ubbergen, april 2025

Foto voorpagina: Opslagdepot bomen op voormalige akker.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Beleidskader	4
3. Gebiedsbeschrijving	5
4. QuickScan flora en fauna BNL advies	6
5. Conclusie	9

1. Inleiding

Op 28 februari 2023 werd door de Milieuvereniging Land van Cuijk (verder MLvC) geconstateerd dat op een voormalige akker van ca 1 ha. groot op het perceel van Boomkwekerij Ebben BV aan de Millseweg te Beers, kadastraal bekend als CUIOO-N-679, een nieuw verhard bomendepot werd aangelegd op zeer korte afstand (50 meter) van een bewoonde dassenburcht. Ten behoeve van de bedrijfsvoering werden bovendien meerdere verharde wegen door de boomkwekerij aangelegd, o.a. ook langs de dassenburcht richting het nieuwe bomendepot.

Hierop is op 3 maart 2023 door de MLvC een handhavingsverzoek ingediend bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (verder ODBN) vanwege overtredingen van de Wet natuurbescherming (verder Wnb). Op 1 mei 2023 heeft de ODBN het handhavingsverzoek van de MLvC afgewezen omdat volgens de ODBN geen sprake was van overtreding van de verbodsbepaling van artikel 3.10, tweede lid, van de Wnb. Evenmin was er sprake van het niet naleven van de zorgplicht als bedoeld in artikel 1.11 van de Wnb.

In februari 2023 is ook een handhavingsverzoek door de buurtbewoners bij de gemeente Land van Cuijk (verder gemeente) ingediend inzake het ontbreken van een omgevingsvergunning. Daarop is in eerste instantie door de gemeente het werk stilgelegd.

Hierop heeft de firma Ebben BV direct een aanvraag gedaan voor een omgevingsvergunning die op 13 april 2023 zonder meer door de gemeente is verleend. Hiertegen heeft de MLvC op 26 mei 2023 en 12 juni 2023 bezwaar gemaakt. In de tussentijd heeft de firma Ebben BV het adviesbureau BNL advies in de arm genomen om een natuurtoets te laten verrichten, waaruit zou blijken dat de Wnb verlening van de omgevingsvergunning niet in de weg zou staan. Dit rapport “QuickScan flora en fauna - Graafsedijk ong. (kavel 679) Beers” is op 13 juli 2023 in de bezwarenprocedure ingebracht.

De gemeente heeft grotendeels op basis van dit rapport de ingediende bezwaren -voornamelijk- ongegrond verklaard en in de beslissing op bezwaar op 5 september 2023 is de omgevingsvergunning in stand gehouden.

Tegen deze beslissing op bezwaar heeft de MLvC op 17 oktober 2023 en 14 november 2023 beroep ingediend bij de rechtbank (bestuursrechter) te 's-Hertogenbosch.

Op 10 oktober 2024 heeft de rechtbank het beroep dat de MLvC had ingediend op het onderdeel “das” ongegrond verklaard op grond van het feit dat er geen deskundig tegenadvies is ingediend.

Inmiddels heeft de gemeente wederom nieuwe omgevingsvergunningen aan de firma Ebben verleend (meer verhardingen in de boomkwekerij). Ook hier heeft de MLvC weer bezwaar en beroep tegen aangetekend.

Omdat de rechtbank aan heeft gegeven dat de gemeente terecht van de conclusie van het rapport van de quickscan van adviesbureau BNL uit mocht gaan omdat er door de MLvC geen deskundig tegenrapport is overlegd, heeft de MLvC Stichting Das&Boom gevraagd om het advies van adviesbureau BNL kritisch te bestuderen en hierover een standpunt in te nemen.

Onderstaand rapport kan worden gezien als een deskundig tegenrapport.

2. Beleidskader

Juridische bescherming das

Op 1 januari 2017 is de Wnb ingevoerd, waarbij zowel de das als zijn burcht beschermd zijn. Dassen mogen niet gevangen of gedood worden en de voortplantings- en rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernietigd worden (art 3.10). Deze bescherming moet worden opgevat als een waarborg dat de ecologische functionaliteit van deze plaatsen gegarandeerd wordt (bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Ministerie van EZ dec. 2016).

Bovendien geldt er een zorgplicht (art 1.11) die inhoudt dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor dassen, dergelijke handelingen achterwege laat dan wel noodzakelijke maatregelen treft.

Sinds 1 januari 2017 zijn de provincies bevoegd gezag. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen van één of meer van de bovengenoemde verboden. Zo'n ontheffing wordt uitsluitend verleend indien is voldaan aan de volgende drie eisen:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- er is sprake van een wettelijk belang;
- er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de (lokale) populatie.

3. Gebiedsbeschrijving

Het gebied waar de werkzaamheden plaats hebben gevonden (en nog steeds plaatsvinden) bevindt zich in een uitgestrekte boomkwekerij in de oksel van de Graafsedijk en Millseweg te Beers, gemeente Land van Cuijk.

Op afbeelding 1 zijn de sinds 2022 verrichte werkzaamheden aangegeven.

Afbeelding 1: Locatie gebied werkzaamheden firma Ebben BV

Geel = Nieuwe verharde wegen

Rood = Nieuw bomendepot

4. QuickScan flora en fauna BNL advies

Allereerst kan opgemerkt worden dat het een vreemde gang van zaken is dat een natuuronderzoek over de impact van werkzaamheden verricht wordt op het moment dat de werkzaamheden al aan de gang zijn. Het adviesbureau heeft namelijk niet meer kunnen onderzoeken of het vernielde foerageergebied sporen bevatte van dassenactiviteit. Desondanks heeft dit adviesbureau aangegeven op basis van veldinventarisaties van 30 juni 2023 en 13 juli 2023 dat er geen nadelige effecten op de das worden verwacht.

Deze conclusie wordt getrokken op basis van het volgende:

1. De werkzaamheden zijn grotendeels al uitgevoerd;
2. De foerageergronden liggen rondom de burcht;
3. Er wordt maar een geringe oppervlakte omgevormd;
4. Er zijn voldoende vergelijkbare structuren die dienen als foerageergebied.

Dat de gemeente op grond van deze volstrekt niet onderbouwde argumenten vergunning heeft verleend voor het hervatten van de werkzaamheden, geeft aan dat er niet serieus naar deze problematiek is gekeken.

ad 1. Omdat de werkzaamheden al grotendeels uitgevoerd zijn, zijn er geen nadelige effecten op de das te verwachten? Wat een bijzondere denkwijze is dit. Dat zou in de toekomst dus een reden voor initiatiefnemers van een ruimtelijke ingreep kunnen zijn om maar snel met werkzaamheden te beginnen alvorens een vergunning aan te vragen.

ad 2. Dat klopt, waarbij één van die foerageergronden, nl. met een oppervlakte van 1 ha. vrijwel naast de burcht (op circa 50 meter) is vernietigd! De conclusie van BNL advies op dit punt vraagt dus ook verdere onderbouwing die niet wordt gegeven. Juist omdat het vernielde foerageergebied zo dicht tegen de burcht aan ligt, zou dit een reden moeten zijn om juist het tegendeel te beweren. Overigens rijden vrachtwagens af en aan op een nieuw aangelegde verharde weg die pal langs de dassenburcht loopt.

In het Kennisdocument Das (BIJ12) wordt aangegeven:

- Werkzaamheden met rijdend materieel binnen 20 meter van de dassenburcht is verboden;
- Activiteiten overdag binnen een straal van 50 meter van een dassenburcht kunnen verstorend zijn;
- Activiteiten tussen zonsondergang (of later dan 19.00) en zonsopkomst binnen een straal van 200 meter van een dassenburcht kunnen verstorend zijn.

ad 3. De rode draad van beschermingsmaatregelen is het feit dat de functionaliteit van de dassenburcht (voortplantings- of rustplaats) niet mag afnemen. Helaas wordt vaak de term essentieel foerageergebied gebruikt, alsof er ook niet essentieel foerageergebied bestaat. Het is wel zo dat er minder interessant foerageergebied is (secundair) en meer interessant foerageergebied (primaire), maar beide gebieden zijn van belang voor de das. In dit concrete geval bestond het gerealiseerde bomendepot uit een akker. In tijden dat er minder wormen beschikbaar zijn (in primaire foerageergebieden zoals bemeste graslanden) moet de das terugvallen op andere gebieden waar andere voedselbronnen voorhanden zijn. Met andere woorden, het hele foerageergebied voor de das binnen zijn territorium is essentieel voor de das, dus ook de voormalige akker die nu is verhard. Dat betekent ook dat elke afname van het foerageergebied een afname betekent van de functionaliteit van de dassenburcht. In geen enkele gerechtelijke uitspraak wordt hiervoor een ondergrens gehanteerd.

ad 4. In wezen wordt er door BNL advies aangegeven dat de afname van het foerageergebied de functionaliteit van de burcht niet negatief beïnvloedt omdat er meerdere percelen aanwezig zijn die geschikt zijn als foerageergebied. Helaas wordt hier voorbij gegaan aan het feit dat dassen territoriale dieren zijn. In een uitgestrekt gebied waar maar één dassenfamilie aanwezig is, kan een afname van het foerageergebied mogelijk nog worden gecompenseerd doordat er verderop nog interessant gebied te ontdekken valt (en oorspronkelijk niet tot het territorium van de dassenfamilie behoort). Echter ook in dat geval moet rekening gehouden worden met het feit dat zogende dassen meerdere malen in de nacht terug moeten naar de burcht om haar jongen te zogen. Vandaar dat de eerste 500 meter rondom de burcht voor dassen van groot belang is.

Adviesbureau BNL advies heeft echter verzuimd om te kijken of die nieuwe vergelijkbare alternatieve foerageergebieden wel mogelijk zijn voor deze dassenfamilie, met andere woorden: er is niet gekeken naar de mogelijke territoriumgrenzen van de omringende dassenfamilies.

Das&Boom heeft op 29 januari 2024 wel een uitgebreid veldonderzoek verricht en alle bij haar bekende dassenburchten in de ruime omgeving van de getroffen dassenburcht/familie bezocht. In afbeelding 2 zijn de (goed) bewoonde burchten aangegeven, inclusief een modelmatig weergave van de territoria. Gemiddeld zijn dassenterritoria in Nederland circa 100 ha. groot. Indien het territorium als een cirkel wordt weergegeven betekent dit een straal van 562 meter rondom de burcht. Uit afbeelding 2 komt duidelijk naar voren dat de getroffen dassenfamilie geen uitwijkmogelijkheden heeft om nieuw foerageergebied te claimen. Overal rondom de boomkwekerij bevinden zich al territoria van andere dassenfamilies. Daarmee wordt de uitspraak van BNL advies ontkracht.

Afbeelding 2: Overzicht bewoonde dassenburchten (rode punten) en territoria (gekleurde cirkels, modelmatig) rondom boomkwekerij Ebben
Burcht A is de getroffen burcht

Ten slotte wordt er in de conclusie van het rapport aangegeven dat er geen aanleiding is om een aanvullend flora- en faunaonderzoek uit te voeren voorafgaand aan de geplande ontwikkeling. Dit is toch een bijzondere conclusie aangezien er geen sprake is van een geplande ontwikkeling, maar van een ontwikkeling die al vrijwel klaar was.

5. Conclusie

De aangevoerde redenen van adviesbureau BNL advies om aan te geven dat negatieve effecten op de dassenburcht niet te verwachten zijn, missen elke onderbouwing. De vraag rijst of dit bureau wel voldoende ecologische kennis heeft over de das om hier überhaupt uitspraken over te kunnen doen. De conclusies van Das&Boom zijn dat er wel nadelige effecten zijn te verwachten op de functionaliteit van de dassenburcht doordat er in de voor de das belangrijke zone 1 ha. secundair foerageergebied aan de dassenfamilie is onttrokken. Een alternatief foerageergebied is door de ligging van andere dassenterritoria niet voorhanden, waardoor er voor de das minder mogelijkheden zijn om te foerageren. En dan is de nieuw aangelegde infrastructuur (verharde wegen) in de directe nabijheid van de dassenburcht niet eens meegewogen (verstoring door af en aan rijden van zware voertuigen en afname foerageergebied).

De firma Ebben BV had een ontheffing moeten aanvragen van de verbodsbepalingen van art 3.10 van de Wnb. De compensatie had conform de rekenmethode uit het Kennisdocument Das 0,5 ha. moeten zijn in de vorm van omzetting van secundair foerageergebied in bemeste kleinschalige weilanden of het optimaliseren van bestaande graslanden in het territorium van de getroffen dassen. Verder hadden er mitigerende maatregelen moeten worden genomen om de verstoring tegen te gaan.

Indien de compensatie niet mogelijk was geweest had de ontwikkeling niet door mogen gaan.

De gemeente heeft daarom onterecht een omgevingsvergunning verleend door kritiekloos de conclusies van het adviesbureau BNL advies voor waar aan te nemen. Gezien de voorhanden zijnde ecologische kennis binnen de gemeente die niet is gebruikt, heeft de gemeente de problematiek willens en wetens niet serieus genomen.